

APLIKACIONE QË PËRDOREN NGA STUDIUESIT E RINJ PËR KËRKIM SHKENCOR

Prof. Asoc. Dr. Ogerta Koruti Stroka

Departamenti i Gjuhës Angleze
Fakulteti i Gjuhëve të Huaja, Universiteti i Tiranës
E-mail:ogerta.koruti@unitir.edu.al

PËRMBLEDHJE

Teknologjia luan një rol të rëndësishëm në aftësitë e studentëve dhe profesorëve për të kryer kërkime, në mjedisin akademik që zhvillohet me ritme të shpejta. Është përgjegjësia e tyre të kryejnë studime të thelluara në mënyrë që të zgjerojnë njohuritë në lëndët e tyre. Zhvillimet e fundit të teknologjisë kanë ndryshuar plotësisht mjedisin e kërkimit dhe u kanë ofruar studiuesve mundësi të padëgjura më parë për të përmirësuar aftësitë e tyre kërkimore. Ata mund të menaxhojnë në mënyrë efikase kompleksitetin e kërkimit me ndihmën e teknologjisë, e cila u ofron burime thelbësore si platformat e bashkëpunimit dhe mjetet e avancuara të analizës së të dhënave. Ky artikull shqyrton përparësitë e shumta të përfshirjes së teknologjisë në metodat e kërkimit dhe përshkruan disa platforma dhe mjete që mund të përdoren për të përmirësuar efektivitetin dhe efikasitetin e kërkimit. Studiuesit mund të lehtësojnë inovacionin dhe përsosmërinë akademike duke thjeshtuar mbledhjen, analizën, bashkëpunimin dhe shpërndarjen e të dhënave duke përdorur plotësisht inovacionet teknologjike.

Fjalët çelës: Kërkim shkencor, aplikacione Google Scholar, ResearchGate, COBISS+ JSTOR Ulibrar, Corpus Presenter, AntConc, Wordsmith Tools, LancsBox, Sketch Engine

ABSTRACT

In the fast-paced academic environment of today, technology is crucial for students' and professors' abilities to conduct research. It is their responsibility to carry out in-depth study in order to broaden their knowledge in their subjects. Recent technology developments have completely changed the research environment and provided researchers with previously unheard-of chances to improve their research skills. They can efficiently manage the complexity of research with the help of technology, which offers them essential resources such as collaboration platforms and advanced data analysis tools. This article examines the many advantages of incorporating technology into research methods and outlines several platforms and tools that may be used to improve the effectiveness and efficiency of research. Researchers can facilitate innovation and academic excellence by simplifying data gathering, analysis, cooperation, and dissemination through making full use of technology innovations.

Keywords: Scientific research, applications, Google Scholar, ResearchGate, COBISS+ JSTOR Ulibrar, Corpus Presenter, AntConc, Wordsmith Tools, LancsBox, Sketch Engine

Hyrje

Ritmi i zhvillimit teknologjik shkakton ndryshim të vazhdueshëm të praktikave kërkimore dhe shpesh e riorienton vetë kërkimin. Shtimit i njohurive të nanoteknologjisë për studiuesit ofron mundësi krejt të reja për përdorimin e teknologjisë për të nxitur imagjinatën dhe talentin e tyre për projekte kërkimore. Në ditët e sotme, kërkuesit mund të shijojnë teknologjitë më të mira që ofrojnë shumë, nga kërkimi te analiza dhe bashkëpunimi, si dhe publikimi.

Cilësia e kërkimit të tyre përcaktohet kryesisht nga aftësia për t'u përballur me kompleksitetin e procesit të kërkimit, dhe kjo pavarësisht nga lloji i kërkimit që ata po kryejnë, nëse është një studim empirik, një rishikim i literaturës apo një kërkim teorik. Nocioni thelbësor i efikasitetit është ai që i siguron avantazhin teknologjisë. Teknologjia është një mjet i rëndësishëm që u mundëson studiuesve të përdorin informacionin dhe të dhënat e tyre kërkimore në një mënyrë të shpejtë, të saktë dhe të besueshme.

Teknologjia jo vetëm që lehtëson rrjetëzimin dhe bashkëpunimin (në mënyrë që studentët në distancë të mund të mbajnë lidhje me studiuesit, tutorët, ekspertët dhe shokët), por gjithashtu promovon aftësinë e tyre për të mbajtur kontakte me kolegët dhe studentët e tjerë në distancë. Spt promovohen të gjitha shërbimet e rrjeteve sociale, mjediset e kërkimit virtual dhe platformat bashkëpunuese në internet që mundësojnë diskutimin multidisiplinar, shkëmbimin intelektual dhe një kulturë kërkimore dhe inovative të përpjekjeve bashkëpunuese. Studentët në nivelin master mund të zgjerojnë njohuritë e tyre duke studiuar në komunitete të hapura akademike që tejkalojnë institucionet e arsimit të lartë. Ata mund të bashkëpunojnë në iniciativat kërkimore; angazhohen në marrëdhënie profesionale nëpërmjet kanaleve digjitale siç janë mediat sociale dhe faqet e internetit të rrjeteve; zhvillojnë partneritete me individë me të njëjtin mendim përmes punëve në grup.

Në dritën e këtyre konsideratave, ky artikull synon të hetojë përparësitë e përdorimit të zhvillimeve të teknologjisë për kërkime, me theks në fuqizimin e studiuesve të rinj. Ne do të shqyrtojmë në detaje platformat, mjetet dhe qasjet e ndryshme, duke ofruar një përmbledhje se si studiuesit e rinj mund të zhvillojnë aftësitë e nevojshme për të bashkëpunuar me të tjerët, për të menaxhuar çdo aspekt të procesit të kërkimit dhe për të vepruar si ekip. Megjithatë, studiuesit e rinj do të jenë në gjendje të përfitojnë nga metodat e drejtuara nga teknologjia për kërkime ose udhëzime në mënyrë që të maksimizojnë avantazhet e inovacionit, zhvillimit të njohurive, zgjidhjes së problemeve sociale duke ndikuar në fushat në të cilat ata kryejnë studimet.

Aplikacione për kërkime online

Le të shikojmë disa shembuj të detajuar për aplikacione që ndihmojnë studiuesit e rinj për kërkimin online:

Google Scholar:

Google Scholar¹ është një motor kërkimi i specializuar për të lexuar/shkarkuar artikuj shkencorë, raporte teknike, libra dhe artikuj gazetash akademike. Krijuar nga Google, ky motor kërkimi ofron burime shkencore nga shumë fusha akademike për të cilat kërkuesit e rinj shfaqin interes. Disa nga karakteristikat kryesore të Google Scholar janë:

Kërkimi i burimeve shkencore: Google Scholar ofron një mjet kërkimi të specializuar për të gjetur artikuj shkencorë, studime, libra dhe dokumente të tjera të lidhura me fushat shkencore që lexuesit shfaqin interes.

Përdorimi i kërkimit të avancuar: Përveç kërkimit bazik, Google Scholar ofron edhe opsione për kërkim të avancuar, duke lejuar përdoruesit të përdorin filtra dhe kritere të ndryshme për të kufizuar rezultatet sipas kërkesave që ata kanë, p.sh., duke kërkuar me emrin e autorit, vitin e botimit apo titullin e artikullit.

Njohfimet dhe citimet: Përdoruesit mund të njohfohen kur publikohen artikuj të rinj në fushat e tyre të interesit si dhe të shohin citimet e tyre.

Harta e citimeve: Google Scholar ofron një mjet të quajtur “Harta e citimeve”, që lejon përdoruesit të shohin lidhjet e burimeve të cituara dhe të identifikojnë studimet dhe artikujt që kanë ndikuar punën e tyre.

Integrimi me universitetet dhe bibliotekat: Fakulteti i Gjuhëve të Huaja, UT, ka ofruar trajnime të vazhdueshme për përdorimin e Google Scholar dhe në të gjitha laboratorët e tij studentë dhe staf akademik mund të logojë lehtësisht dhe të kryejë kërkime sipas fushave të tyre të interesit. Vlen për t’u përmendur se përdoruesit mund të krijojnë profilin e tyre duke qenë përdorues të Gmail, të ruajnë artikuj dhe të ndjekin autorët apo fusha specifike që ata janë të interesuar. Artikujt apo çdo lloj materiali mund të shkarkohet si PDF ose ju mundësohet lidhja me burimin original të tij.

ResearchGate:

¹ <https://scholar.google.com>

ResearchGate² është një platformë online e dedikuar hulumtimit shkencor dhe bashkëpunimit akademik, e cila ofrohet falas. Kjo platformë ofron një mjedis ku kërkuesit shkencor, studentët, dhe profesionistët e shumtë të fushave të ndryshme shkencore mund të ndajnë dhe të eksplorojnë rezultatet e tyre të hulumtimit, të lidhen me kolegë, dhe të krijojnë rrjete të reja bashkëpunimi. Disa nga karakteristikat kryesore të ResearchGate janë:

Publikimi dhe shpërndarja e artikujve shkencorë:

Kërkuesit shkencorë mund të publikojnë dhe të ndajnë artikujt e tyre shkencorë në platformën e ResearchGate. Kjo lejon përdoruesit të ndajnë punën e tyre me komunitetin shkencor të ResearchGate dhe të jenë në kontakt me kolegët e tyre për të diskutuar rezultatet e kërkimeve të tyre.

Profili i përdoruesit:

Çdo përdorues ka një profil personal në ResearchGate, ku mund të përshkruajë shkurtimisht interesat e tij shkencore, të listojë punën dhe artikujt e tij të publikuar, dhe të lidhet me kolegët në fushën e tij të studimit.

Qendra e pyetjeve dhe diskutimeve:

Platforma ofron një qendër pyetjesh dhe diskutimesh, ku përdoruesit mund të shprehin pyetje, të diskutojnë për temat e rëndësishme të hulumtimit dhe të marrin përgjigje nga kolegët dhe ekspertët në fushën e tyre.

Ndjekja e autorëve dhe artikujve:

Përdoruesit mund të ndjekin autorët dhe artikujt për të cilët kanë interes. Kështu, ata kanë mundësi të jenë të informuar për artikujt më të rinj dhe për publikimet e reja në fushat e tyre të interesit.

Statistikat dhe mjete analize:

Platforma ofron statistika dhe mjete analize për të ndihmuar përdoruesit të monitorojnë impaktin dhe efikasitetin e punës së tyre, duke përfshirë numrin e shikimeve, shkarkimeve, dhe referimeve për artikujt e tyre.

Bashkëpunimi dhe rrjetëzimi profesional:

ResearchGate lejon përdoruesit të lidhen dhe të bashkëpunojnë me kolegët e tyre në fushat e tyre të interesit, duke u lejuar të krijojnë rrjete të reja profesionale dhe të gjejnë mundësi bashkëpunimi për projektet e tyre të hulumtimit. Pra, është një mundësi e mirë bashkëpunimi me kolegë nga e gjithë bota.

Aksesimi i literaturës bashkëkohore

Teknologjia ka pasur një ndikim të thellë në aksesimin e literaturës bashkëkohore për studentët, përfshirë edhe ata në nivelin e doktoraturës. Disa shembuj të detajuar të këtij ndikimi përfshijnë:

² <https://www.researchgate.net>

Motorët e kërkimit dhe bazat e të dhënave shkencore:

Google Scholar: Siç është përmendur më herët, ky motor kërkimi specializohet në artikujt shkencorë dhe literaturën akademike. Nëpërmjet tij, studentët mund të gjejnë dhe të qasen në një gamë të gjerë materialeve të botuara nga burime të ndryshme akademike.

PubMed, Scopus, Web of Science, etj.: Këto bazë të dhënash ofrojnë qasje në literaturën shkencore, duke përfshirë artikuj, raporte, dhe studime të tjera, të cilat janë të rëndësishme për studentët doktorant për të zhvilluar dhe mbështetur punën e tyre kërkimore.

Platformat për menaxhimin e literaturës:

Mendeley, Zotero, EndNote, etj.: Këto aplikacione dhe platforma ofrojnë mjete për të organizuar, shënuar, dhe referuar materiale akademike. Përmes tyre, studentët mund të mbajnë biblioteka të tyre personale të artikujve dhe të qasen në to nga kudo, duke e bërë procesin e studimit më të lehtë dhe më të organizuar.

Librat dhe materiale audio-vizuale online:

Librat Elektronik: Platformat si Kindle, Google Books, dhe librat elektronikë nëpërmjet bibliotekave universitare ofrojnë akses të shpejtë dhe të lehtë në një gamë të gjerë librash akademikë dhe tekstesh në çdo fushë të dijës.

Rrjetet Sociale dhe komunitetet akademike online:

ResearchGate, Academia.edu, etj.: Këto platforma ofrojnë një mjedis virtual për studentët për të ndarë punën e tyre, me qëllim që të komunikojnë me kolegët dhe ekspertët në fushën e tyre dhe të jenë të informuar për zhvillimet më të fundit në fushën e tyre të studimit.

Shërbimet e bibliotekave universitare online:

Qasja në burimet e bibliotekës: universitetet ofrojnë mundësi të ndryshme për studentët dhe stafin akademik për gjetjen e literaturës bashkëkohore si revista shkencore, libra të zhanreve të ndryshme edhe online pa patur nevojë të jenë fizikisht në ndërtesat e institucionit.

Bibliotekat virtuale

Universiteti i Tiranës, në bashkëpunim me RASH, AADF apo me partnerë të tjerë, i jep mundësi studentëve dhe stafit akademik të tij të kenë mundësi të kërkojnë libra në biblioteka virtuale.

Studentët e FGJH-së kanë mundësi të aksesojnë këto biblioteka virtuale:

Biblioteka digjitale FGJH

Biblioteka digjitale ofron një gamë të larmishme librash, ku përfshihen të gjitha fushat e studimeve të tre cikleve të studimit që ofrohen në FGJH.

Për të aksesuar këtë bibliotekë klikoni në <https://biblioteka.fgjh.edu.al/> dhe më pas hapni një llogari që ju mundëson dhe shkarkimin e librave.

Ulibrary:

Për të aksesuar këtë shërbim, duhet të aksesoni linkun : <https://ulibrary.rash.al/>

Faqja kryesore e shërbimit përmban krahas një videoje informuese, dhe hapat kryesore që duhet të ndiqni.

Për më shumë informacion sesi hapet një llogari apo si shkarkohet një libër mund të klikoni në <https://unitir.edu.al/wp-content/uploads/2019/11/Manual-përdorimi-ulibrary.pdf>

Biblioteka digjitale JSTOR

Biblioteka digjitale JSTOR ofron më shumë se 12 milion artikuj të revistave akademike, 85.000 libra dhe 2 milion dokumente në 75 disiplina. Kjo bibliotekë digjitale u krijua për të ndihmuar bibliotekat dhe botuesit akademikë të konvertojnë punimet e shtypura në format digjital, të cilat do të ruhen për brezat e ardhshëm.

Falë marrëveshjes së finalizuar, biblioteka digjitale JSTOR do t'i japë mundësi stafit akademik dhe studentëve të hulumtojnë në shumë fusha studimore si ajo e biznesit, teknologjisë, ekologjisë, botanikës, shkencave natyrore dhe atyre sociale, drejtësisë, historisë, trashëgimisë kulturore, gjuhëve të huaja etj.

Për më shumë informacion klikoni në adresën: <https://www.jstor.org/>

Për të hyrë në JSTOR nga jashtë rrjetit të UT duhet të :

Instaloni Mozilla Firefox

Hapni me Mozilla Firefox adresën

<https://unitiredu.sharepoint.com/sites/BibliotekaOnline>

Hyni në llogarinë tuaj Office 365 të krijuar nga UT

Klikoni linkun e JSTOR <https://www.jstor.org/>

COBISS++

COBISS+ u mundëson bibliotekave dhe përdoruesve qasje online në këto baza të të dhënave:

bazën e përbashkët bibliografike të të dhënave/katalogun COBIB – katalogu i përbashkët i bibliotekave

bazat lokale të të dhënave – katalogët e bibliotekave në sistemin COBISS

bazat e tjera të të dhënave në sistemin COBISS – bazat e specializuara të të dhënave, të cilat janë pjesë e sistemit COBISS

burimet e tjera të informacionit – bazat e specializuara të huaja dhe vendore

COBISS+ është krijuar për të gjithë përdoruesit: kërkuesit shkencorë, nxënësit, stu-

dentët, prindërit, profesorët, pensionistët. Për të gjithë ata, që kërkojnë informacione dhe materiale (edhe ato elektronike), të cilat janë në dispozicion në bibliotekat e Shqipërisë.

Për të aksesuar bibliotekën COOBIS klikoni në: <https://plus.al.cobiss.net/opac7/bib/search>

Ndërtimi i korpuseve gjuhësore

Ndërtimi i korpuseve gjuhësore është një proces i rëndësishëm për hulumtimin në fushën e shkencave kompjuterike të gjuhës (NLP) dhe të kërkimit të informacionit. Këto korpuse përdoren për të trajtuar dhe për të zhvilluar modele të inteligjencës artificiale, për të kuptuar më mirë gjuhën njerëzore dhe për të përmirësuar performancën e aplikacioneve të ndryshme gjuhësore. Disa nga aplikacionet që përdoren për ndërtimin e korpuseve gjuhësore janë:

Parallel Corpora Collection Tools:

Corpora Tools është një grup mjeteve dhe softuerësh që përdoren për të ndërtuar, menaxhuar, dhe analizuar korpuset gjuhësore. Këto mjete ofrojnë një gamë të gjerë të funksioneve për të trajtuar dhe për të shqyrtuar të dhënat gjuhësore në mënyra të ndryshme. Disa shembuj janë:

AntConc³:

AntConc është një softuer që ofrohet falas për analizën e korpuseve gjuhësore. I mundëson përdoruesit të kryejnë analiza të thella të tekstit duke përdorur mjetet për frekuencën e fjalëve, hapësira frekuence, kolokacionet, dhe shumë të tjera.

Shembull: Përdorimi i AntConc për të identifikuar kolokacionet e fjalës “computer” në një korpus të dhënë të tekstit.

Corpus Presenter⁴:

Corpus Presenter është një softuer i specializuar për prezantimin e të dhënave të korpuset gjuhësor. Ai mundëson ndërtimin e grafikëve, tabelave, dhe vizualizimeve të tjera për të paraqitur rezultatet e analizave të korpuset.

Shembull: Përdorimi i Corpus Presenter për të krijuar një grafik të frekuencës së përdorimit të fjalëve të ndryshme në një korpus të dhënë.

Wordsmith Tools⁵:

Wordsmith Tools janë mjete që përdoren për analizën e tekstit dhe korpuset. Përfshin mjetet për analizën e frekuencës së fjalëve, për gjetjen e kolokacioneve, për analizën e strukturës së fjalëve, dhe shumë më tepër.

Shembull: Përdorimi i Wordsmith Tools për të identifikuar kolokacionet e fjalës “environment” në një korpus të marrë nga tekstet e letrarë të përzgjedhur.

---

³ <https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>

⁴ [http://www.raymondhickey.com/index_\(CP\).html](http://www.raymondhickey.com/index_(CP).html)

⁵ <https://www.lexically.net/wordsmith/>

LancsBox⁶:

LancsBox është një tjetër softuer që përdoret për analizën e tekstit dhe korpusit. Përmban mjetet për analizën e frekuencës së fjalëve, për kolokacionet, për analizën morfologjike, dhe shumë më tepër.

Shembull: Përdorimi i LancsBox për të studiuar përdorimin e parafjalëve në një korpus të dhënë tekstesh.

Language Processing Tools:

Sketch Engine⁷ është një platformë e specializuar në analizën e korpusit gjuhësor dhe në ofrimin e mjeteve për studimin dhe analizimin e gjuhës. Kjo platformë jep mundësinë e përdorimit në shumë gjuhë, të cilat mund të përdoren për analiza të thella gjuhësore dhe hulumtime shkencore në fushën e gjuhësisë kompjuterike, linguistikës e në çdo fushë tjetër të interesit të studiuesve. Karakteristikat kryesore të Sketch Engine janë:

Krijimi dhe menaxhimi i korpusit: Përdoruesit mund të krijojnë dhe të menaxhojnë korpuset e tyre gjuhësore nëpërmjet importimit të tekstit nga burime të ndryshme ose përdorimit të korpuseve të gatshme të disponueshme në platformë.

Analiza e shpeshësisë së përdorimit të fjalëve: Platforma ofron mjetet për të analizuar shpeshësinë e përdorimit të fjalëve dhe shprehjeve në korpus, duke përfshirë ndërtime të ndryshme si lista të fjalëve që përdoren më shpesh apo edhe shprehjeve më të përdorura që mund të jenë në fokus të kërkimeve të ndryshme shkencore.

Analiza e Strukturës së Fjalëve: Përdoruesit mund të kryejnë analiza të strukturës së fjalëve dhe morfologjisë nëpërmjet mjeteve të specializuara të disponueshme në platformë.

Identifikimi i kolokacioneve: Sketch Engine ofron mjetet për të identifikuar dhe për të analizuar kolokacionet, të cilat janë kombinime të rëndësishme të fjalëve që shfaqen në tekste dhe që kanë një kuptim të veçantë.

Studimi i përdorimit të fjalëve dhe stileve të gjuhës: Përmes analizave të thella, përdoruesit mund të studiojnë përdorimin e fjalëve dhe stileve të gjuhës në kontekste të ndryshme, duke përfshirë stile të gjuhës së shkruar dhe asaj të folur.

Këto janë vetëm disa nga aplikacionet që përdoren për ndërtimin e korpuseve gjuhësore për kërkuesit e rinj të gjuhëve të huaja. Përdorimi i tyre mund t'i ndihmojë ata në shkarkimin, organizimin, analizën dhe interpretimin e të dhënave të gjuhës së huaj për qëllime hulumtuese dhe akademike.

Përfundime

Ky artikull synoi të vinte në pah dhe të ilustronte ndikimin e teknologjisë në përgjithësi në skenën kërkimore dhe studiuesit e së nesërme. Ne analizuam disa përfitime që teknologjia u jep kërkuesve shkencorë.

⁶ <https://lancsbox.lancs.ac.uk>

⁷ <https://www.sketchengine.eu>

Teknologjia e çon procesin e kërkimit në një linjë të re përmes zbulimit të mekanizmave të sigurimit të të dhënave alternative, duke u larguar nga fazat e zakonshme të kërkimit.

Megjithatë, teknologjia, nga ana tjetër, mundëson bashkëpunimin dhe ndarjen e ideve, duke i lejuar studiuesit të shkëmbejnë ide me kolegët, mentorët dhe ekspertët, duke thyer kështu barrierat gjeografike. Platformat e bashkëpunimit në internet, softueri për rrjetet sociale dhe njëdisi i kërkimit virtual përmirësojnë ndërveprimet midis fushave të ndryshme të specializimit, si dhe thjeshtojnë shkëmbimin e njohurive dhe ndërtojnë bashkëpunime në kërkime.

Teknologjia mund t'i fuqizojë kërkuesit shkencorë të kontribuojnë ndjeshëm në fushën e tyre të studimit duke i bërë studimet e tyre më të detajuara pasi teknologjia i pasuron dhe përmirëson të dhënat. Të mësuarit e ndërmjetësuar nga teknologjia është çelësi për të krijuar qasje krejt të reja për studimin, të cilat mund të thyejnë kufijtë e vjetër të krijimit të njohurive, të modelojnë ide novatore për inovacion dhe të formojnë të ardhmen e kërkimit përmes lidhjes globale dhe teknologjisë digjitale.

SITOGRAFIA

<https://scholar.google.com>

<https://www.researchgate.net>

<https://ulibrary.rash.al/>

<https://biblioteka.fgjh.edu.al/>

<https://unitir.edu.al/wp-content/uploads/2019/11/Manual-përdorimi-ulibrary.pdf>

<https://www.jstor.org/>

<https://plus.al.cobiss.net/opac7/bib/search>

<https://unitiredu.sharepoint.com/sites/BibliotekaOnline>

<https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>

[http://www.raymondhickey.com/index_\(CP\).html](http://www.raymondhickey.com/index_(CP).html)

<https://www.lexically.net/wordsmith/>

<https://lancsbox.lancs.ac.uk>

<https://www.sketchengine.eu>